

цинствените искания на циганите в княжество/царство България от 1878 до 1944 г.

1. Социалната интеграция

След създаването на модерната българска държава започва много бавен и противоречив процес на социална интеграция на циганското население. Този процес е преди всичко спонтанен и не е регулиран целенасочено от държавата. Препятствия за него са липсата на уседналост у част от циганите, техният специфичен бит и традиционните им ценности, които не се вписват в модернизационните тенденции, както и много ниското им образователно равнище, което достига до практическа неграмотност на етническата група.

Израз на усилията на националната държава да наложи трайно усядане на циганите чергари, за да си осигури в тяхно лице нови данъкоплатци, е законодателната забрана на чергарството, въведено по силата на закона за градските общини (ДВ, № 69, 19 юли 1886) и закона за селските общини (ДВ, № 70, 22 юли 1886).² Тези усилия обаче остават безуспешни. Въпреки динамично променящите се условия в модернизираща се България, уседналите цигани запазват своите традиции да живеят в компактни групи извън или по-често в рамките на селищата. Проблемите, свързани с местоположението на циганските квартали (махали) в градовете, с жилищните проблеми и лошите хигиенни условия в тях, ангажират нееднократно вниманието на местните власти, без обаче да бъдат решени задоволително (Иванова, Кръстев 2006: 78-98).

Общият процес на упадък на занаятите в българската държава засяга и циганите занаятчии — предимно уседналите и предимно в градовете. Освен запазените цигански еснафски организации,

² Източник: Рамкова конвенция за защита на националните малцинства. Съвет на Европа, 01.02.1995 г.; Рамкова програма за равнопоставено интегриране на ромите в българското общество. С., Министерски съвет 22.04.1999 г.; Партньорство по присъединяване. Решение на Съвета на европейския съюз 28.12.1999 г.; Редовен доклад за напредъка на България в процеса на присъединяване. Комисия на европейските общности. Брюксел, 09.10.2002 г.; Съвместен меморандум по социално включване на България. Брюксел, 28.01.2005 г.